

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

©2023 ГАРАПКО С. С.

УДК 65.012.8

JEL: G22

Гарапко С. С. Особливості забезпечення безпеки страхового ринку в умовах воєнного стану

Мета статті полягає у висвітленні суті, значення й особливостей забезпечення безпеки страхового ринку в умовах воєнного стану. Доведено, що безпека страхового ринку є інтегральною характеристикою стану та рівня фінансової спроможності, надійності страхових компаній, їх забезпеченості ресурсами та новітніми послугами, що визначає можливість ефективного функціонування та інклюзивного розвитку в умовах мінімізації існуючих ризиків, загроз і небезпек. Запропоновано систематизацію факторів впливу на безпеку страхового ринку з поділом на фактори мега-, макро- та мезорівня. До основних факторів мезорівня віднесено: глобалізаційні процеси у страхуванні; кліматичні зміни; швидку цифровізацію та розвиток insurtech; кіберзагрози; уніфікацію регулювання та нагляд за страховим ринком з боку міжнародних страхових інституцій. Факторами макрорівня є: війна з росією; економічна та фінансова нестабільність; стан регулювання та нагляду за страховим ринком; високий рівень його концентрації; довіра до страхування; шахрайські дії тощо. Мікрорівневі фактори безпосередньо пов'язані із діяльністю страхових компаній: рівень капіталізації; обсяг активів; розмір сформованих страхових резервів; прибутковість та ефективність діяльності; ризик страхового портфеля; бізнес-модель страховика та ін. Відзначено, що в умовах воєнного стану страхові компанії стикнулися з принципово новими викликами та загрозами їх безпеці. Тому можливим у найближчій перспективі є зміщення акцентів страхового ринку на обов'язкові види страхування, страхування КАСКО та добровільне медичне страхування, а також розвиток нових видів страхування, таких як страхування військових ризиків, будівельно-моніторингові та ремонтно-відновлювальних робіт. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є висвітлення методичного інструментарію оцінювання рівня безпеки страхового ринку та розроблення концептуальних підходів до формування системи її забезпечення.

Ключові слова: безпека страхового ринку, інклюзивність, ризики, загрози, фінансова стійкість.

Табл.: 1. **Бібл.:** 13.

Гарапко Сергій Сергійович – здобувач ступеня доктора філософії (економіка), кафедра фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: ss.garapko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3578-4695>

UDC 65.012.8

JEL: G22

Harapko S. S. The Peculiarities of Ensuring the Security of the Insurance Market in the Conditions of Martial Law

The article is aimed at illuminating the essence, significance and peculiarities of ensuring the security of the insurance market under martial law. It is proved that the security of the insurance market is an integral characteristic of the state and level of financial solvency, reliability of insurance companies, their provision with resources and the latest services, which determines the possibilities of effective functioning and inclusive development in conditions of minimization of existing risks, threats and dangers. A systematization of factors influencing the security of the insurance market with division into mega-level, macro-level and meso-level factors is proposed. The main factors of the mega-level include: globalization processes in insurance; climate change; rapid digitalization and development of insurtech; cyber threats; unification of regulation and supervision of the insurance market by international insurance institutions. The macro-level factors are: war with russia; economic and financial instability; state of regulation and supervision of the insurance market; high level of its concentration; confidence in insurance; fraudulent activities, etc. Micro-level factors are directly related to the activities of insurance companies: the level of capitalization; volume of assets; the amount of formed insurance reserves; profitability and efficiency of activities; insurance portfolio risk; business model of the insurer, etc. It is noted that under martial law, insurance companies faced fundamentally new challenges and threats to their security. Therefore, it is possible in the near future to shift the emphasis of the insurance market towards compulsory types of insurance, CASCO insurance and voluntary medical insurance, as well as the development of new types of insurance, such as military risk insurance, construction, installation and repair and restoration works. Prospects for further research in this direction are coverage of methodological instruments for assessing the level of security of the insurance market and development of conceptual approaches to the formation of the system of its provision.

Keywords: insurance market security, inclusiveness, risks, threats, financial sustainability.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 13.

Harapko Serhiy S. – Graduate of the degree of Doctor of Philosophy (Economics), Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhon-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: ss.garapko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3578-4695>

Страховий ринок є важливим елементом фінансової системи, який акумулює ресурси шляхом надання страхових послуг і формує потенціал для інноваційно-інвестиційного розвитку економіки країни. В умовах війни зростає роль і

значення безпеки та стабільності функціонування страхового ринку, створення належних умов страхового захисту особи, майна та відповідальності від ризиків, загроз і небезпек. Діяльність страховиків на ринку супроводжується впливом низки чинників, які

діють на глобальному, загальнодержавному рівнях і на рівні страхової компанії. Тимчасова окупація, військові дії спричинили масове переміщення не лише людей, але й бізнес-структур і страхових компаній у більш безпечні регіони. За таких умов невизначеність подальших перспектив щодо оцінювання вартості пошкодженого та знищеного застрахованого майна, нерегульованість механізмів щодо обсягів потенційних страхових відшкодувань, спричинених шкодою здоров'ю та життю громадян, є значною загрозою фінансовій стійкості та платоспроможності як страхових компаній, так і страхового ринку загалом.

Проблемні аспекти дослідження страхового ринку, обґрунтування механізмів регулювання та розробки системи його безпеки висвітлені в науковому доробку таких закордонних і вітчизняних учених, як: А. Banasinski [1], Ю. Уманців, Д. Шкуропадська [2], G. Dionne, S. Harrington [4], А. Ігнатюк, А. Шолойко [5], О. Ролінський, Ю. Улянич [6], Н. Ситник, О. Кравцова [7], О. Копилук, О. Музичка, С. Гап'як [8], М. Bimo, I. Boboli [9], J. D. Cummins, R. D. Phillips [10], Н. Зачосова [12], С. Онищенко, О. Маслій, О. Ківшик, А. Черв'як [13] та ін. Моніторинг діяльності страхових ринків здійснюють міжнародні інституції, зокрема ІАІС. Поряд із цим, новітні чинники мега-, макро- та мезорівнів дуально впливають на рівень безпеки страхового ринку, тому дослідження механізмів впливу є актуальним у науковому та прикладному аспектах.

Метою статті є висвітлення суті, значення та особливостей забезпечення безпеки страхового ринку в умовах воєнного стану.

В умовах війни функціонування страхового ринку та його учасників відбувається під впливом новітніх ризиків, загроз і небезпек, які визначають рівень його безпеки. Війна спричинила в Україні широкомасштабні руйнування, порушення логістичних зв'язків, масове переміщення людей і послуг, ризики, пов'язані із життям, здоров'ям, працездатністю людей. Підтримуємо думку науковця А. Banasinski, який визначає страхування як мультирегулятор процесу розвитку національної економіки, яка порушена випадковими подіями, такими як катастрофи, стихійні лиха, нещасні випадки тощо [1]. Також розділяємо твердження Ю. Уманціва та Д. Шкуропадської, що небанківські установи виявилися менш готовими до викликів війни, порівняно з банками, і гірше впоралися з операційними ризиками [2, с. 40].

Основними загрозами безпеці функціонування страхового ринку України стали чинники ендегенного та екзогенного характеру, які знайшли свій прояв як на глобальному, так і на загальнодержавному рівні. Регулювання страхового сектора може відрізнитися в межах різних країн, залежно від структури та ступеня несприйнятливості регуляторів до ризику, але його основна мета уніфікована – уникнення банкрутства страховиків.

Досвід функціонування глобальних страхових ринків акцентує на фінансовій інклюзії, яка стосується здатності забезпечити ефективний доступ до кредитів, заощаджень, платежів і страхування від надавачів таких послуг усім клієнтам, включно із соціально вразливими верствами населення. Створення та функціонування інклюзивних страхових ринків є частиною сучасної глобальної фінансової політики.

Інклюзивні страхові ринки є важливою інституційною основою, яка сприяє загальній фінансовій інклюзії та характеризується доступністю, стійкістю, зручністю, відповідальним наданням ліцензованими страховиками та посередниками страхових продуктів й послуг [3, р. 7].

Варто зазначити, що на глобальному рівні функціонує Міжнародна організація органів страхування і нагляду (ІАІС), яка забезпечує ефективний, глобальний, послідовний нагляд у сфері страхування з метою розвитку та підтримки справедливих, безпечних, стабільних страхових ринків, захисту власників страхових полісів, а також макрофінансову стабільність.

Стративні ринки можна розглядати як ринки умовних товарів. Згідно з дослідженням G. Dionne, S. Harrington, першу формальну модель оптимальних страхових контрактів запропонував К. Борч. Автори зазначають, що модель страхування Борча знайшла відображення в термінах стандартних страхових контрактів. Його основний внесок полягав у тому, щоб створити умови для оптимального Парето-обміну ризиками та показати, як уникнення ризику за рахунок страховиків може забезпечити його часткове покриття [4].

Забезпечення безпеки страхового ринку є важливою частиною її фінансової складової та одним із ключових пріоритетів економічної й національної безпеки країни. Сучасні підходи до трактування сутності дефініції «безпеки страхового ринку» є неоднотайними та базуються на різноманітних характерних ознаках, зокрема таких як: стан, рівень, загрози, небезпеки, ризики тощо.

Зокрема, А. Ігнатюк, А. Шолойко під безпекою страхового ринку розуміють такий рівень його розвитку, який дає змогу задовольнити потреби суспільства у страхових послугах і сформувані інвестиційні ресурси для розвитку національної економіки [5]. Такий підхід авторів акцентує на двох ключових напрямках безпеки страхового ринку: кількісному рівні та інвестиційній спроможності.

На думку О. Ролінського та Ю. Улянич, сутність фінансової безпеки страхового ринку проявляється в забезпеченні фінансової стійкості діяльності та недопущенні загроз, які впливають на функціональну структуру ринку в конкретний період часу і з урахуванням динаміки його розвитку [6]. Дане визначення підтверджує важливість фінансової стійкості всіх страховиків, які функціонують на ринку страхових продуктів і послуг.

Н. Ситник, О. Кравцова, О. Барановський, А. Боженко та інші вчені виокремлюють ресурсорієнтований підхід у визначенні безпеки страхового ринку, а саме, фінансова безпека страхового ринку загалом і конкретного страховика зокрема – це такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дозволив би їм у разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [7, с. 219].

О. Копилюк, О. Музичка, С. Гап'як та інші вважають, що безпека страхового ринку – це динамічна характеристика стану та ресурсної спроможності функціонуючих суб'єктів забезпечити страховий захист в умовах ідентифікації потенційних і реальних ризиків, загроз і небезпек та здатності формувати інвестиційний потенціал для фінансування економічного зростання країни за рахунок розміщення резервів [8, с. 347].

На основі узагальнення усталених підходів до розкриття суті безпеки страхового ринку можна констатувати, що її можна розглядати і як складову економічної безпеки, і як самостійний об'єкт управління. У цих межах безпека розглядається з позицій ресурсно-функціонального підходу, з погляду статистики та в контексті нормативно-правового регламентування.

Безпека страхового ринку значною мірою пов'язана із дотриманням існуючих нормативно-правових актів, засадами нагляду, регулювання та контролю. З позицій нормативно-правового регулювання безпека страхового ринку – це його функціонування на основі дотримання існуючих нормативно-правових актів, принципів, регуляторних вимог, які охоплюють ліцензування страховиків, агентів і брокерів, нормативи платоспроможності та капіталу, тарифні ставки та форми полісів, практику продажу, претензійну роботу.

На нашу думку, *безпека страхового ринку* – це інтегральна характеристика стану та рівня фінансової спроможності, надійності страхових компаній, їх забезпеченості ресурсами та новітніми послугами, що визначає можливості ефективного функціонування та інклюзивного розвитку в умовах мінімізації впливу існуючих ризиків, загроз і небезпек.

Безпека страхового ринку ґрунтується на дотриманні принципів, які є універсальними, характерними для всіх видів і класів страхування. Згідно з дослідженням М. Віто, І. Воболі, ці принципи групуються у три категорії та включають:

- ✦ *економічні* – розподіл ризиків і втрат;
- ✦ *актуарні* – науковий підхід до розрахунку премій;
- ✦ *юридичні* – набір норм, згідно з якими повинен працювати механізм страхування, наприклад принцип добросовісності (максимальної

довіри), репарації (відшкодування збитків), страхового інтересу щодо мінімізації ризиків, збитку, принцип заміни тощо [9].

Економічні принципи, згідно з дослідженням J. D. Cummins, R. D. Phillips, базуються на засадах управління ризиками та фінансового посередництва як на двох видах діяльності, які використовуються страховиками для підвищення ефективності та зниження витрат на страхування [10]. Автори пропонують визначати ефективність страховика шляхом оцінювання граничного рівня економічних витрат. Оскільки управління ризиками та фінансове посередництво є ключовими видами діяльності страховиків, то вчені розглядають її як ендогенну. Разом із тим, вважаємо, що з позицій безпеки страхового ринку ефективно фінансове посередництво й управління ризиками реалізуються під впливом не лише ендогенних, але й екзогенних факторів та проявляються не лише на мікро-, але й на макро- та мегарівнях (*табл. 1*).

Мегафактори діють на глобальному рівні та визначально впливають на транснаціональний страховий ринок, рівень системного ризику та структурні зміни у видах і формах страхування. Міжнародна асоціація органів страхового нагляду у Звіті про глобальний страховий ринок за 2022 р. (GIMAR) акцентувала на макропруденційних факторах, які впливають на економічну безпеку міжнародних страхових груп [11]. До таких чинників, які створили невизначеність, дана інституція віднесла: геополітичні конфлікти, інфляцію, посилення монетарної політики та погіршення економічних перспектив, які призвели до зростання ринкових, кредитних і ризиків ліквідності.

На глобальному рівні ключовими є ризики, пов'язані з кліматом, які проявляються в розумінні типу та величини їх впливів на розвиток страхового сектора. Міжнародна організація органів страхування та нагляду відзначає важливість проблем захисту від ризиків, пов'язаних із кліматом, їх поглиблення та необхідність вирішення існуючих прогалин у страховому захисті від глобального потепління.

Висока інфляція та підвищення процентних ставок можуть наражати страховиків на ризики ліквідності, які виникають насамперед у компаніях зі страхування життя через маржинальні вимоги до хеджування процентних ставок або значний обсяг погашення полісів.

На світовому рівні також відбуваються структурні зміни в секторі страхування життя через залучення ресурсів приватних інвестиційних компаній. Дослідження Міжнародної організації органів страхування та нагляду підтверджують, що приватний капітал акумулюється у страховий сектор шляхом інвестицій, придбання, партнерства, перестраховування тощо. Також зазначено, що приватні страховики стикнулися з високим ризиком, пов'язаним із транс-

Систематизація факторів впливу на безпеку страхового ринку

Мегарівень	Макрорівень	Мікрорівень
Глобалізаційні процеси у страхуванні	Війна з росією	Рівень капіталізації страхової компанії
Пандемічні умови	Економічна та фінансова нестабільність	Обсяг активів
Кліматичні зміни	Рівень інфляції	Розмір сформованих страхових резервів
Геополітичні впливи	Низька платоспроможність населення	Рівень менеджменту
Демографічні зміни	Стан грошово-кредитного та фондового ринків	Прибутковість та ефективність діяльності
Міграційні процеси	Макропруденційне регулювання та нагляд за страховим ринком	Транспарентність і публічність
Швидка цифровізація	Рівень концентрації страхового ринку	Моніторинг ризиків
Розвиток insurtech	Зростання системного ризику	Рівень перестраховання
Кіберзагрози	Рівень капіталізації страхового ринку	Розмір страхових премій
Поглиблення міжнародної співпраці	Довіра до страхування	Розмір страхових виплат
Пруденційне регулювання та нагляд за страховим ринком на глобальному рівні	Недоліки в діяльності спеціалізованих страхових саморегулювальних організацій	Бізнес-модель страховика
Діяльність інституційних міжнародних організацій	Шахрайські дії у сфері страхування	Структура страхового портфеля за видами страхування
Впровадження інноваційних продуктів у страхуванні	Особливості оподаткування діяльності страховиків	Дотримання страховиками обов'язкових фінансових нормативів/здійснення ризикової діяльності
Гармонізація законодавства ЄС у сфері страхування	Доступ іноземного капіталу на страховий ринок	Належне виконання страховиками зобов'язань за укладеними договорами страхування
Реалізація глобальної політики розвитку інклюзивних страхових ринків	Відсутність механізму гарантування страхових виплат за договорами довгострокового страхування життя	Оперативний моніторинг критичних показників діяльності страховиків (cash-flow)

Джерело: авторська розробка.

кордонним перестрахованням та поділом активів на складні та неліквідні.

Глобальним чинником впливу на страховий ринок залишаються технологічні інновації у страхуванні – *insurtech*. Зокрема, інноваційні зміни базуються на цифровізації страхових полісів у електронний формат, блокчейн-технологіях управління даними, платформізації, оптимізації бізнес-процесів тощо.

COVID-19 мав дуальний вплив на глобальний страховий ринок. З одного боку, розвинулися нові страхові продукти, пов'язані із медичним і страхуванням життя, з іншого – чимало страхових послуг лише поступово відновлюють допандемічні параметри.

Незважаючи на те, що 2021 р. для глобальних страховиків був прибутковим, у 2022 р. вони зіштовхнулися з проблемами зростання інфляції, яку спричинила війна росії проти України. Зростання процентних ставок і жорстка грошово-кредитна політика можуть проблемно впливати на показники

ефективності інвестиційної діяльності страховиків. У сучасних умовах зростаюча інфляція може вплинути також на ефективність андеррайтингу страхових компаній, не пов'язаних зі страхуванням життя, через збільшення витрат на позовні вимоги та підвищення цін на страхові поліси.

Чинники впливу на безпеку страхового ринку України на макрорівні зумовили значне скорочення кількості страховиків, зниження фінансових результатів їх діяльності, недостатній рівень платоспроможності, ліквідності, зменшення кількості укладених договорів, валових страхових премій і валових страхових відшкодувань. Війна з росією, тимчасова окупація окремих територій України, масштабні руйнування, внутрішня та зовнішня міграція населення стали визначальними чинниками впливу на зниження рівня економічної безпеки страхового ринку. Підтримуємо думку Н. Зачосової, що умови, в яких відбувається функціонування страхового ринку

ку та його учасників, останніх змушують припинити свою діяльність. Водночас, на ринку залишаються великі страхові компанії із високим рівнем капіталізації та фінансової стійкості. Ця обставина змушує замислитися над можливістю виникнення в перспективі олігополії на ринку страхових послуг [12, с. 155]. Отже, концентрація страхового ринку в умовах скорочення кількості страховиків залишається значною та посилює монополістичні тенденції його розвитку.

За дослідженнями учених, концентрація страхового ринку на кінець 2020 р. склала 16,1% і наближалася до небезпечної зони. Це, з одного боку, може сприяти динамічному розвитку страхового ринку в умовах глобалізації, щоб забезпечити його стабільність у кризовий період і стимулювати залучення значних інвестицій, але з іншого – призвести до нерівномірного розподілу сегмента страхування серед невеликої групи страховиків, що спричинить ситуацію, коли кожен із них стає абсолютним монополістом у певному напрямі [13].

Війна ще більш загострила проблему довіри до страхування. Цей чинник поряд із низькою платоспроможністю населення можна вважати загрозою безпеці страхового ринку. Тому в умовах воєнного стану важливо, крім традиційних страхових продуктів, запроваджувати інклюзивно орієнтоване страхування, таке як мікрострахування, до якого повинні мати доступ малозабезпечені верстви населення та яке має надаватися різними суб'єктами страхового ринку з урахуванням таких основних характеристик, як: відносно низькі премії; короткотермінові поліси; визначене та обмежене покриття; груповий андеррайтинг; швидке опрацювання претензій; запобігання шахрайству тощо.

Сучасні загрози засвідчили, що фінансова спроможність страховиків у воєнний час прямо залежить від якості та структури їх активів і запасу капіталу в довоєнний період. Страхові компанії стикнулися з принципово новими викликами та загрозами їх безпеці, пов'язаними із військовими діями на території України. Зокрема, суттєво знизилися обсяги продажів, особливо через роздрібні канали, є багато запитів від клієнтів на відтермінування чергових платежів та розірвання договорів страхування. Проблемним залишається врегулювання страхових випадків у тих регіонах, де ведуться активні бойові дії, проведення оглядів застрахованого рухомого та нерухомого майна. Компанії, які займаються страхуванням життя, зазнали суттєвого зменшення обсягу страхових внесків та стикнулися із низькою організаційних обмежень у своїй діяльності, що призводить до складнощів у здійсненні страхових виплат і збільшенні їх термінів, особливо у випадках, пов'язаних зі смертю застрахованих осіб на окупованих територіях.

Ринок страхування життя, на відміну від ризикового страхування, відновлюється повільнішими

темпами. Причиною цього стали структурні зміни на ринку праці, оскільки в умовах воєнного стану громадянам стало складніше відкладати кошти на майбутнє. При цьому відбувається зміна пріоритетів у витратах громадян, оскільки втрата великої кількості рухомого та нерухомого майна, його значне пошкодження можуть спричинити недоцільність витрат на страхування в юридичних і фізичних осіб. Тому можливим у найближчій перспективі є зміщення акцентів страхового ринку на обов'язкові види страхування, страхування КАСКО та добровільне медичне страхування.

На даний час розглядаються різні концепції, що передбачають як залучення міжнародних страховиків, так і створення військового страхового пулу в Україні. Регулятор (НБУ) планує розпочати розробку робочої моделі системи страхування військово-політичних ризиків.

В Україні страхуванням воєнних ризиків займаються такі компанії: ІНГО, СГ ТАС, АРХ, «Арсенал Страхування», ВУСО, «Метлайф», «Універсальна», «Княжа Vienna Insurance Group» тощо.

Програма страхування воєнних ризиків суттєво диференціюється залежно від страхової компанії та має ряд загальних обмежень. Зокрема:

- ✦ *географічні обмеження.* Зазвичай не страхують об'єкти та громадян, які перебувають у зоні активних бойових дій. Страховий поліс не діятиме ближче ніж за декілька десятків кілометрів до лінії фронту;
- ✦ *вартісні обмеження.* Договори можуть передбачати ліміти у гривнях або відсотках загальної страхової суми за договором на покриття воєнних ризиків;
- ✦ *обмеження ступеня ризику.*

Виклики війни можуть призвести до появи нових видів страхування, зокрема страхування військових ризиків, будівельно-монтажних і ремонтно-відновлювальних робіт.

ВИСНОВКИ

В умовах війни безпека страхового ринку залишається важливою складовою фінансової, економічної та національної безпеки країни. Вона трактується як інтегральна характеристика стану та рівня фінансової спроможності, надійності страхових компаній, їх забезпеченості ресурсами та новітніми послугами, що визначає можливості ефективного функціонування й інклюзивного розвитку в умовах мінімізації існуючих ризиків, загроз і небезпек.

У статті вдосконалено систематизацію факторів впливу на безпеку страхового ринку з поділом їх на мега-, макро- та мезорівні. Зокрема, основними факторами глобального рівня визначено: глобалізаційні процеси у страхуванні, кліматичні зміни, швидку цифровізацію та розвиток insurtech, кіберзагрози, уніфікацію регулювання та нагляд за страховим ринком з

боку міжнародних страхових інституцій. До макроекономічних факторів впливу на загальнодержавному рівні віднесено: війну з росією, економічну та фінансову нестабільність, стан регулювання та нагляду за страховим ринком, високий рівень його концентрації, довіру до страхування, шахрайські дії. До мікрорівневих факторів належать: рівень капіталізації, обсяг активів, розмір сформованих страхових резервів, прибутковість та ефективність діяльності, ризик страхового портфеля, бізнес-модель страховика та ін.

Подальші дослідження повинні стосуватися висвітлення методичного інструментарію оцінювання рівня безпеки страхового ринку та розроблення концептуальних підходів до формування системи її забезпечення. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Banasinski A. *Ubezpieczenia gospodarcze: ekonomika, organizacja, finanse*. Warszawa, Państwowe Wydawn. Ekonomiczne, 1983. 330 s.
2. Уманців Ю. М., Шурупадська Д. Б. Інституційні детермінанти конкурентної політики на ринку фінансових послуг. *Економіка України*. 2022. № 11. С. 26–46.
DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.11.026>
3. Application Paper on Product Oversight in Inclusive Insurance. *IAIC*, 2017. 53 p. URL: <https://www.iaisweb.org/uploads/2022/01/171124-Application-Paper-on-Product-Oversight-in-Inclusive-Insurance.pdf>
4. Dionne G., Harrington S. Insurance and Insurance Markets. *SSRN*. January 2017.
DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2943685>
5. Ігнатюк А. І., Шолойко А. С. Безпека страхового ринку України в умовах фінансової глобалізації: загрози та напрями регулювання. *Економіка України*. 2019. № 4. С. 18–28. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_19_04_018_uk.pdf
6. Ролінський О. В., Улянич Ю. В. Візуалізація даних та фінансова безпека на страховому ринку України. *Агросвіт*. 2021. № 16. С. 45–51.
DOI: [10.32702/2306&6792.2021.16.45](https://doi.org/10.32702/2306&6792.2021.16.45)
7. Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 219–225.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-10-219-225>
8. Копилук О. І., Музичка О. М., Гап'як С. С. Механізм забезпечення безпеки страхового ринку України. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 345–350.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-345-350>
9. Bimo M., Boboli I. The insurance market challenges in Albania. *International Journal of Economics, Commerce and Management*. 2022. Vol. X. Iss. 7. P. 26–40. URL: <https://ijecm.co.uk/wp-content/uploads/2022/07/1073.pdf>
10. Cummins J. D., Phillips R. D. Capital Adequacy and Insurance Risk-Based Capital Systems. *Journal of Insurance Regulation*. 2009. Vol. 28. P. 26–72.
11. Global Insurance Market Report (GIMAR). December 2022. URL: <https://www.iaisweb.org/uploads/2022/12/GIMAR-2022.pdf>
12. Зачосова Н. В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ: монографія. Черкаси: ПП Чабаненко Ю. А., 2016. 375 с.
13. Onyshchenko S., Maslii O., Kivshyk O., Cherviak A. The Impact of the Insurance Market on the Financial Security of Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2023. Т. 1. С. 268–281.
DOI: [10.55643/fcaptop.1.48.2023.3976](https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3976)

REFERENCES

- "Application Paper on Product Oversight in Inclusive Insurance". *IAIS*, 2017. <https://www.iaisweb.org/uploads/2022/01/171124-Application-Paper-on-Product-Oversight-in-Inclusive-Insurance.pdf>
- Banasinski, A. *Ubezpieczenia gospodarcze: ekonomika, organizacja, finanse*. Warszawa: Panstwowe Wydawn. Ekonomiczne, 1983.
- Bimo, M., and Boboli, I. "The insurance market challenges in Albania". *International Journal of Economics, Commerce and Management*, vol. X, iss. 7 (2022): 26-40. <https://ijecm.co.uk/wp-content/uploads/2022/07/1073.pdf>
- Cummins, J. D., and Phillips, R. D. "Capital Adequacy and Insurance Risk-Based Capital Systems". *Journal of Insurance Regulation*, vol. 28 (2009): 26-72.
- Dionne, G., and Harrington, S. "Insurance and Insurance Markets". *SSRN*, January (2017).
DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2943685>
- Global Insurance Market Report (GIMAR). December 2022. <https://www.iaisweb.org/uploads/2022/12/GIMAR-2022.pdf>
- Ihnatiuk, A. I., and Sholoiko, A. S. "Bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh finansovoi hlobalizatsii: zahrozy ta napriamy rehuliuвання" [Security of Ukraine's Insurance Market Under Financial Globalization: Threats and Directions of Regulation]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 4 (2019): 18-28. http://economyukr.org.ua/docs/EU_19_04_018_uk.pdf
- Kopyliuk, O. I., Muzychka, O. M., and Hapiak, S. S. "Mekhanizm zabezpechennia bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy" [The Mechanism for Ensuring the Security of the Insurance Market of Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 345-350.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-345-350>
- Onyshchenko, S. et al. "The Impact of the Insurance Market on the Financial Security of Ukraine". *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*, vol. 1 (2023): 268-281.
DOI: [10.55643/fcaptop.1.48.2023.3976](https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3976)
- Rolinskyi, O. V., and Ulianych, Yu. V. "Vizualizatsiia danykh ta finansova bezpeka na strakhovomu rynku Ukrainy" [Data Visualization and Financial Security in the Insurance Market of Ukraine]. *Ahrosvit*, no. 16 (2021): 45-51.
DOI: [10.32702/2306&6792.2021.16.45](https://doi.org/10.32702/2306&6792.2021.16.45)
- Sytnyk, N. S., and Kravtsova, O. V. "Otsinka finansovoi bezpeky strakhovoho rynku v suchasnykh umovakh" [Assessing the Financial Security of the Insurance Market in Today's Environment]. *Biznes Inform*, no. 10 (2019): 219-225.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-10-219-225>
- Umantsiv, Yu. M., and Shkuropadska, D. B. "Instytutsiini determinanty konkurentnoi polityky na rynku finansovykh posluh" [Institutional Determinants of Competition Policy in Financial Services Market]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 11 (2022): 26-46.
DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.11.026>
- Zachosova, N. V. *Formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky finansovykh ustanov* [Formation of the System of Economic Security of Financial Institutions]. Cherkasy: PP Chabanenko Yu. A., 2016.